

1517
2017500
reformációHÍREK ÉS
ESEMÉNYEK***ECCLESIA SEMPER REFORMANDA...******COMMUNIO ECCLESiarum... UT UNUM SINT...*****KIÁLLÍTÁS A REFORMÁCIÓ 500. ÉVFORDULÓJÁN
A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁGI KÖNYVTÁR
KLASSZICISTA TEREMKÖNYVTÁRÁBAN****2017. március 21. és 2018. március 21. között**

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban rendezett tárlat címe, mottója a következő igazságokra utal: *Ecclesia semper reformanda...* az Egyház állandó, ugyanakkor állandóan változó valóság Isten kegyelme által. Az évszázadok során intézményesült Egyház a Szentlélek vezetése alatt, belső ösztönzésekre és külső hatások által folyamatos megújulásban él. *Communio Ecclesiarum ...* az Egyház élő eleven feje Krisztus... Ő kapcsolja össze a róla elnevezett keresztényeket, minden Krisztus-hívő felekezetet, aki megvallja, hogy ő a második isteni személy. *Ut unum sint...* a Teremtő kezdettől fogva elgondolt terve és szándéka, hogy mindannyian egyek legyünk Krisztusban.

A kiállítás az 500. évfordulón megemlékezik Luther Mártonról és a többi, Luthert megelőző vagy követő reform-törekvőről: *Rotterdami Erasmusról*, *Ulrich Zwingliről*, *Philipp Melanchthonról*, *Kálvin Jánosról*. Alakjukat korabeli könyvkötésekkel idézi meg: szokás volt, hogy a reformátorok, műveiket vaknyomásos bőrkötésben adták ki, a szerző és a kiadást szponzoráló főúr portréjával. Bemutatja a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban őrzött korabeli és korai Luther műveket, valamint Kálvin János munkáit is.

A reformáció egyik legtermékenyítőbb és a kultúra egész területén ható eredménye volt az eredeti nyelvű forrásokból dolgozó, nemzeti

nyelvű *szentírásfordítások* elkészítése. A bemutatott korabeli szentírásfordítások előzményének tekinthető a kéziratosság korából több szentírási részlet fordítása (Bécsi-, Münchener-, Apoc-Kó-

1517
2017500
reformációHÍREK ÉS
ESEMÉNYEK

dex), majd az Erasmus-Biblia; Rotterdami Erasmus évszázadokig ható szellemisége, ki- nek hatása Magyarországon is érzékelhető volt. A magyar erasmisták legjelesebbje *Sylvester János*, akinek Újszövetsége (a tárlóban a 2. rit- kább kiadást láthatjuk) az első Magyarországon, magyar nyelven megjelent mű.

A reformáció eszméi nagy hatással voltak egész Európában és Magyarországon is. A kiállítás ki- emeli *Jodocus Chlichtoveust*, aki szimpatizált a humanista eszmékkel, sürgette az egyház meg- újulását, de a reformációval, Lutherrel szembe- fordult, és a skolasztikus teológia védője ma- radt. A magyarok közül *Oláh Miklóst*, *Zsámboki Jánost*, *Heltai Gáspárt* idézi meg. Oláh Miklós Németalföldön ismerkedik meg Erasmusszal, hatására erasmista lesz, de hazatérve megindítja a katolikus restaurációt. Ő fedezi fel és iskolá- ztatja Zsámboki Jánost, aki többek között Wit- tenbergben tanul, Melanchthon tanítványaként. Ugyancsak Wittenbergben járt egyetemre Heltai Gáspár nyomdász, aki katolikus papként lutherá- nus hitre tér, később csatlakozik a szakramen- tarizmus híveihez, majd az antitrinitáriusokhoz.

A kiállítás felmutatja a kálvinista családba szü- letett *Pázmány Péter* alakját, a katolikus meg- újulás vezéregyéniségét, és a szintén református gyökerű, több területen (egyházi közigazgatás, hitújítás, művészetek) nagyhatású *Padányi Bíró Mártont*.

A humanizmus és reformáció képviselői általá- ban széles látókörű, sokoldalú műveltségű, több területen is kiválót alkotó polihisztorok. Ilyen volt *Szenczi Molnár Albert*, szótárak, nyelvta- nok, Biblia és más teológiai valamint szépirodal- mi fordítások szerzője, szerkesztője. Az ugyan- csak több irodalmi műfajban jeleskedő bencés *Guzmics Izidor* a 19. században a katolikus és protestáns felekezetek közeledése – valójában az ökumenizmus – előfutárának tekinthető. *Szoszna Demeter*nek a katolikus Cantus Catholicihez kö- tött alapvetően katolikus kéziratos énekesköny- ve, melyben protestáns énekeket is találunk, ar- ról tanúskodik, hogy a mindennapi életben már a 18. században sem mindig volt nagy távolság katolikusok és egyéb felekezetűek között.

Ásványi Ilona
Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

